

Raimo Immonen

YRITYSJÄRJESTELYT

Alma Talent
Helsinki 2022

8., uudistettu painos

Copyright © 2022 Alma Talent Oy ja Raimo Immonen
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-4656-6

ISBN 978-952-14-4658-0 (verkkokirja)

Kannen sarja-asu: Heikki Sallinen

Taitto: Helene Lindfors

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2022

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

ESIPUHE 8., UUDISTETTUUN PAINOKSEEN

Yritysten toimintaympäristö on voimakkaassa liikkeessä. Rakennemuutokset ja erilaiset liiketoimintajärjestelyt ovat osa yritysten ja niiden omistajien strategisia, taktisia ja operatiivisia keinoja kehittää yritystoimintaa ja varmistaa asemia haastavassa kilpailussa. Edellisen painoksen julkaisemisen jälkeen yritysjärjestelyjä koskeva oikeuskäytäntö on ollut erityisen vilkasta. Lakien tulkinnasta on saatu merkittävästi uutta ohjausta. Kansainvälinen sääntely, kuten OECD:n ja Euroopan unionin hankkeet aggressiivisen verosuunnittelun ja veron välttämisen torjumisesta sekä veropohjan oikeudenmukaisemmasta jakamisesta valtioiden kesken, vaikuttaa monin tavoin myös yritysjärjestelyjen toteuttamisympäristöön. Teoksesta onkin ollut perusteltua kirjoittaa uudistettu painos, sillä yrityskauppoja ja -järjestelyjä koskevien päätösten tulisi aina perustua ajantasaiseen ja kattavaan tietoon.

Teoksessa on pyritty avaamaan eri tilanteisiin vaikuttavia periaatteita ja lainalaisuuksia niin, että kirjan käyttäjä saisi päätöksensä varten mahdollisimman vahvan perustan. Teoksessa on aikaisempien painosten tapaan pyritty laajaan käsittelyyn, joka avaisi asiat monesta näkökulmasta ja lakien keskinäissuhteiden hallitsemiseksi samanaikaisesti useamman oikeudenalan kannalta.

Tyypillistä liiketoiminnan päätöstilanteille on myös, että eri henkilötahojen – omistajat, johto, velkojat, veronsaaja, viranomaiset tai muut yrityksen sidosryhmät – edut eivät aina ole samansuuntaisia. Myös tässä painoksessa on pidetty auki näkökulmat eri henkilöiden edunvalvontaan.

Toivon, että teoksesta on hyötyä laaja-alaisesti, opiskelijoista asiantuntijoihin.

Oikeuskäytäntöä ja lainsäädäntömuutoksia on teoksessa seurattu 22.5.2022 asti.

Alma Talentin sisältöpäällikkö Arja Lappeteläinen ja kustannustoi-
mittaja Katja Kolula ovat asiantuntevasti huolehtineet kirjan kustannus-
työstä. Yhteistyö on jälleen kerran ollut sujuvaa, heille siitä lämmin kii-
tos.

Turussa, toukokuun 22. päivänä 2022

Raimo Immonen

SISÄLLYS

Esipuhe 8., uudistettuun painokseen	5
Lyhenteitä	13
1 Johdanto	17
1.1 Yritysjärjestelytilanteiden jäsentäminen – mitä ovat yritysjärjestelyt?	17
1.2 Yritysjärjestelysääntelyn historia ja teoksen näkökulmat	20
1.3 Yhtiöoikeuden näkökulma	24
1.4 Vero-oikeuden näkökulma	26
1.5 Miksi yritysjärjestelyjä tehdään?	32
2 Yritysjärjestelytilanteet ja menettelyt	37
2.1 Yrityskauppa	37
2.2 Yrityskaupan menettelyt	48
2.3 Velka- ja vastuusuhteiden kehittyminen	55
2.4 Kaupan rahoittaminen kohdeyhtiön varoilla	66
2.5 Vakuuksien käsittely yrityskaupassa	79
2.5.1 Esinevakuudet	79
2.5.2 Takaukset	86
3 Yrityskaupan verotusperusteet	89
3.1 Liiketoiminta- eli substanssikauppa	89
3.1.1 Tuloverotus	89
3.1.2 Varainsiirtoverotus	93
3.1.3 Arvonlisäverotus	93
3.2 Omistuskauppa	94
3.2.1 Tuloverotus	94
3.2.2 Varainsiirtoverotus	135
3.2.3 Arvonlisäverotus	139
3.3 Henkilöyhtiön yhtiöosuuden luovutuksen erityispiirteet ..	139
3.4 Sukupolvenvaihdosluovutus ja verovapaus	143
3.5 Vahvistetut tappiot	153
3.5.1 Välitön omistajanvaihdos	154
3.5.2 Välillinen omistajanvaihdos	161
3.5.3 Verohallinnon poikkeus- eli käyttöluopa	162

4 Yhtiön varojen käyttäminen yritysjärjestelyissä	171
4.1 Laillinen ja laitton varojen jakaminen osakeyhtiölaissa	172
4.1.1 Perusteita	172
4.1.2 Varojen jakamisen periaatteet	180
4.2 Laiton varojenjako ja sen seuraamukset	203
4.3 Liiketoimintajärjestelyt ja varojen jakaminen	212
5 Osakeyhtiön sulautuminen	235
5.1 Sulautumistyytit ja menettelyn eteneminen	235
5.1.1 Sulautumissuunnitelma	244
5.1.2 Tilintarkastajan lausunto	249
5.1.3 Sulautumisesta päättäminen	252
5.1.4 Vastikkeen määrääminen	254
5.1.5 Sulautumispäätöksen tekeminen, päätöksen moittiminen ja vähemmistönsuoja	260
5.1.6 Sulautumisen eri vaiheiden rekisteröinti	262
5.1.7 Kuulutus velkojille ja vastustamisoikeus	265
5.1.8 Erityisten oikeuksien haltijat	283
5.1.9 Sulautumisen voimaantulo ja sen vaikutukset	283
5.1.10 Osakkeiden lunastus, kun sulautumista vastustetaan	287
5.1.11 Sulautumisen peruuntuminen	296
5.1.12 Kombinaatiosulautumisen erityispiirteet	298
5.1.13 Tytäryhtiösulautumisen erityispiirteet	300
5.2 Sulautuminen verotuksessa	301
5.2.1 Tausta ja verotusperiaatteiden kehittyminen	301
5.2.2 Jatkuvuuden periaate	309
5.2.3 Fuusiotulos: voittoa tai tappiota	326
5.2.4 Erillinen verovelvollisuus	330
5.2.5 Menon jatkuvuus	331
5.2.6 Vahvistetun verotustappion siirtyminen	333
5.2.7 Osakkeenomistajan verotus	353
5.2.8 Muita veroseuraamuksia	354
6 Osakeyhtiön purkaminen	359
6.1 Purkaminen yhtiöoikeudessa	359
6.1.1 Menettelyt	359
6.1.2 Velkojan asema	367
6.1.3 Osakkeenomistajan asema	372

6.2	Purkaminen verotuksessa	377
6.2.1	Yhtiön verotus	377
6.2.2	Verotustappiot	381
6.2.3	Osakkeenomistajan verotus	381
6.2.4	Varainsiirtoverotus	388
6.2.5	Arvonlisäverotus	389
6.2.6	Fuusio vai purkaminen – verosuunnittelun tekijöitä ..	389
7	 Osakeyhtiön varojen luovuttaminen toimintaa jakamalla ..	395
7.1	Tilanteiden jäsentäminen	395
7.2	Osakepääoman alentaminen varojen palauttamiseksi ..	396
7.3	Osakkeiden lunastaminen varojen palauttamiseksi	402
8	 Osakeyhtiön omia osakkeita hankkimalla tehtävät omistusjärjestelyt	405
8.1	Taustaa	405
8.2	Omien osakkeiden saaminen muutoin kuin vastiketta vastaan hankkimalla	406
8.3	Omien osakkeiden hankkiminen vastiketta vastaan	407
8.3.1	Yhtiöoikeudellinen menettely	407
8.3.2	Verotus	415
8.4	Omien osakkeiden luovuttaminen edelleen	428
8.4.1	Yhtiöoikeudellinen menettely	428
8.4.2	Verotus	430
9	 Liiketoimintasiirto	433
9.1	Liiketoimintasiirron yhtiö- ja työoikeudelliset perusteet ..	433
9.2	Siirrettävä liiketoiminta apporttiomaisuutena	438
9.3	Velkojen asema liiketoimintasiirrossa	446
9.4	Liiketoimintasiirto verotuksessa	449
9.4.1	Perusedellytykset	449
9.4.2	Liiketoimintakokonaisuus	451
9.4.3	Varojen ja velkojen kohdentaminen	466
9.4.4	Sovellettava hinnoittelu	470
9.4.5	Varaukset	474
9.4.6	Vastikeosakkeet	475
9.4.7	Verotustappiot	476
9.4.8	Varainsiirtoverotus	478
9.4.9	Konserniavustus	480
9.4.10	Arvonlisäverotus	481

10 Osakevaihto	483
10.1 Osakevaihto yhtiöoikeudessa	483
10.2 Osakevaihto verotuksessa	494
10.2.1 Osapuolten status	494
10.2.2 Ryhmävaihto	497
10.2.3 Verotuksen lykkääntyminen	499
10.2.4 Osakkeiden hankintameno	506
10.2.5 Konserniavustus	509
10.2.6 Verotustappiot	509
10.2.7 Varainsiirtoverotus	510
11 Osakeyhtiön jakautuminen	513
11.1 Jakautumistilanteet	513
11.2 Jakautuminen yhtiöoikeudessa	514
11.2.1 Tausta	514
11.2.2 Jakautumismenettelyt	514
11.2.3 Osakkeenomistajan asema	521
11.2.4 Jakautumissuunnitelma	522
11.2.5 Tilintarkastajan lausunto	525
11.2.6 Jakautumisesta päättäminen	526
11.2.7 Velkojakuulutus	528
11.2.8 Velkojien asema	529
11.2.9 Jakautumisen täytäntöönpano	534
11.3 Jakautuminen verotuksessa	536
11.3.1 Yleiset edellytykset	536
11.3.2 Jatkuvuus	548
11.3.3 Verotustappiot	554
11.3.4 Varainsiirtoverotus	557
11.3.5 Arvonlisäverotus	557
11.3.6 Konserniavustus	557
12 Yhtiömuodon ja osakeyhtiölajin muuttaminen	561
12.1 Yksityinen liike yhtiöitetään	561
12.1.1 Menettely	561
12.1.2 Verotus	566
12.2 Henkilöyhtiötyyppi vaihtuu	573
12.2.1 Menettely	573
12.2.2 Verotus	577

12.3 Henkilöyhtiö muutetaan osakeyhtiöksi	578
12.3.1 Menettely	578
12.3.2 Verotus	584
12.4 Osuuskunta muutetaan osakeyhtiöksi	594
12.4.1 Menettely	594
12.4.2 Verotus	598
12.5 Muita jatkuvuustilanteita	600
12.6 Osakeyhtiö muutetaan muuksi yritysmuodoksi	602
12.6.1 Menettely	602
12.6.2 Verotus	604
12.7 Osakeyhtiölajin muutos	607
12.7.1 Menettely	607
12.7.2 Verotus	608
13 Maan rajat ylittävät yritysjärjestelyt	609
14 Verojen kiertäminen yritysjärjestelyjen yhteydessä	625
Oheiskirjallisuutta	659
Oikeustapaushakemisto	665
Asiahakemisto	675